

ASPECTE PRIVIND TÂRGURILE, BÂLCIURILE ȘI IARMAROACELE DIN JUDEȚUL PUTNA

Gheorghe Miron

Încă din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și cu o continuitate până în pragul secolului al XXI-lea, târgurile, bâlciurile și iarmaroacele au devenit, pentru județul Putna, ca de altfel și pentru celelalte zone ale țării, modalități și mijloace predominante pentru dezvoltarea comerțului și implicit, pentru intensificarea relațiilor interumane, într-o largă gamă de semnificații economice, culturale și spirituale.

Fenomenul a fost favorizat, pe de o parte, de existența și armonia formelor de relief (munte, deal, câmpie), străbătut de o rețea hidrografică propice, determinante pentru specificitatea ocupațiilor și meșteșugurilor, pentru diversitatea lor și, pe de altă parte, de întâlnirea sa cu principalele drumuri comerciale care legau provinciile Românești de la Sud la Nord și de la Est la Vest, cu extensii până în Centrul și Vestul european.

Schimbul de produse a fost multă vreme modul obișnuit de împlinire a lipsurilor în gospodăriile țărănești. Astfel, s-au statornicit locuri anume unde se întâlneau periodic producătorii diverselor bunuri, cu cele de prisos, pentru procurarea celor care le lipseau¹.

Târgurile, bâlciurile și iarmaroacele au luat naștere ca urmare a nevoilor de valorificare a produselor disponibile. Obișnuit, ele țineau o zi și aveau un caracter mixt.

Pe lângă produsele țărănești, se vindeau în târguri și cele meșteșugărești, iar mai târziu obiecte industriale, comercializate de

---

¹ Ion Faier, *Trecător prin târguri și iarmaroace*, Editura Sport - Turism, București, 1982, p. 27. <http://cimec.ro> / <http://muzeulvrancei.ro>

negustorii ambulauți. Preponderența unor anumite produse le-a sugerat cumpărătorilor nume ca: târgul lânii, al cireșelor, al cergei etc.².

Acolo unde abundența de produse, negustori și mărfuri era mai mare, aceste târguri țineau mai multe zile. Târgurile aveau loc la date fixe, anual sau săptămânal, de cele mai multe ori în zilele unor anumite sărbători religioase. Locul de desfășurare era la întretărirea marilor căi de comunicație, la vadul unor ape sau în importante zone economice, în cele mai mari orașe ale țării (mai ales în Transilvania) sau pe pământurile moșnenești, boierești ori mânăstirești, în restul țării.

Expresia „*zi de târg*” a denumit întotdeauna ziua când are loc târgul. De aici și înțelesul „*a se târgui*”, iar explicația locuțiunii adverbiale „*la spartul târgului*” este aceea de a veni la terminarea târgului propriu - zis³. Deosebire prea mare între târg și bâlci nu există, fiind frecvent înlocuite în documente și în vorbirea oamenilor. Totuși, în accepțiunea comună, târgul era mai mult de vite și cereale, iar bâlciul era pentru diverse mărfuri.

Târgurile, iarmaroacele și bâlciurile aveau loc cu prilejul diferitelor sărbători religioase pentru că în zilele acestea, oamenii veneau mai ușor în locurile de popas, deoarece nu lucrau⁴.

Tentați în egală măsură de vinderea sau cumpărarea unor produse, prezența la târguri era pentru oameni și un prilej de sărbătoare și destindere.

Atracția în timp a târgurilor s-a datorat asocierii lor cu distracția. Pentru cei veniți de la mare distanță, locul de popas era un prilej de bucurie, prilej ca jocul și cântecul să îmbrățișeze plaiurile muntoase sau văile răcoroase⁵.

---

² *Ibidem*, p. 63.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, p. 64.

⁵ *Ibidem*, p. 65.

Pe lângă necesitățile economice, nevoia de întâlnire a oamenilor pentru a se cunoaște și a se distra au dus la nașterea și dezvoltarea târgurilor, bâlciurilor și iarmaroacelor pretutindeni.

Privitor la târgul de la Focșani, în a doua jumătate a secolului al XVII - lea, călătorul turc Evlia Celebi remarca: „În orașul din partea Țării Românești are loc o dată pe an un bâlci în timpul verii, iar în orașul din partea Moldovei se ține un astfel de bâlci, tot o dată pe an, dar toamna.

Întâmplându-se să mă nimeresc peste bâlciul din iulie, care are loc în orașul dinspre Țara Românească, am vizitat și am văzut multe lucruri curioase. Peste o sută de mii de oameni cu căciuli negre și de postav, în diferite culori, veniți cu mărfuri din cele patru unghiuri ale celor șapte țări, chiar și din Melirak, din vilaetul Turan, din China, din vilaetul Mahan (India), construiseră la marginea orașului mii și mii de dughene din nuiete, din umbrele și covoare, pe lângă prăvăliile de piatră. Negustorii mari vând aici stofe de mătase albă, țesute cu fir de aur, atlasuri și pânzeturi. Timp de patruzeci de zile și nopți, ei strâng mărfurile lor seara și le desfac dimineața, spre a fi expuse vânzării... Din cele patruzeci de zile, trei zile și trei nopți se luminează cu mii și mii de candelă, felinare, făclii, torțe și cu lumânări de ceară. În fiecare colț, cântăreții și muzicanții din diferite țări cântă din gură și din instrumente. După ce am vizitat aceste locuri timp de trei zile și trei nopți, am trecut de partea cealaltă, în orașul Moldovei, de unde am luat însoțitori de la boierul acestui oraș”⁶.

Evident, sunt multe exagerări, dar, trecând peste acest fapt, târgul de atunci avea o importanță deosebită.

În județul Putna, un târg foarte vechi funcționa la Panciu și fusese înființat prin hrisov domnesc, la 18 februarie 1815. În anul 1832, negustorii din Panciu s-au adresat Domnului, printr-o jalbă, reclamând „neînvoirea ce se urmează între dâșșii, între adunarea norodului la zile de târg care de la o vreme obișnuindu-se a se strânge numai pe la unele locuri, în uliță, pricinuindu-se împedecare

---

⁶ Călători străini despre țările române, vol. VI, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 730 - 731.

și păgubire a alișverişului (comerţului) ce pot avea, folosindu-se numai unii dintre neguţătorii acestui târg”⁷.

După ce au fost audiate părţile reclamante și cercetată plângerea, prin Carte domnească s-a hotărât ca la zilele de târg, pentru vânzarea vitelor să se stabilească un loc separat, în apropiere de mijlocul iarmarocului, iar pentru vânzarea altor mărfuri și a mărunțișurilor, să se folosească șase locuri, care să poată fi folosite de către toți negustorii, fără discriminare.

Așadar, după „cuprinderea lumnatei cărți, s-au alcătuit după cum mai jos se arată:

1) În capătul uliței din gios, pe amândouă părţile din dugheana lui Pavel Panciu, în sus și până unde va ajunge se vor așeza jedoavcele cu mătăsării.

2) Din dugheana lui Iosip Gâță și până la dugheana lui Ștefanache Grecu, să se așeze bogaserii, brașovenii și postăvarii ce vor veni la zilele de târg, urmând alișverişurile lor.

3) Din dugheana lui Ștefanache Grecu, în sus, până la dugheana lui George Ghețu și peste drum, până la Ion Bacalu, se vor așeza cojocarii, ciubotarii și alte mărunțișuri.

4) Din dugheana lui Simion Căciuloiu, în sus până la dugheana lui Năstase Ghețu, are să se vândă pește sărat și cea parte din uliță din stânga, de la un loc sterp și până la dugheana lui Irimia Sărăroiu, va urma vânzarea peștelui proaspăt.

5) Din dugheana lui Irimia Sărăroiu, în sus, până în capătul târgului, să se urmeze a se strânge cei cu varză, cu ceapă și alte legume și făină de vândut.

6) Mocanii ce vin cu sumane, pânze și alte lucruri mișcătoare ce se obișnuiesc a se vinde cu umblarea pe ulițe, vor fi slobozi a umbla pe toate ulițele spre a-și face alișverişul lor”⁸.

Stărostia Putnei a fost împuternicită să vegheze la aplicarea acestor reguli, „rânduind zapcii cu deosebită poruncă, puind a striga

⁷ Arhivele Naționale Vrancea (în continuare se va cita: A.N.Vn.), fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 20 / 1887, f. 54.

⁸ *Ibidem*.

și crainicii pe toate ulițele, spre a face știut tuturor această punere la cale, cu toate că unii din târgoveși s-au arătat cu nemulțumire, vroid a se face alcătuirea numai după a lor voință și intereseuri”⁹.

Comisul Mihăiță Mihalache menționa, la 3 decembrie 1832, că „*Stărostia, neputând strica hotărârea luminatăi porunci și socotind că această alcătuire este făcută cu cuviință și fără vreun interes, decât după dreptate, șă se împărțășească toți cu ceva folos din alișverișuri și vânzare ce au să facă în zilele de târguri*”¹⁰.

Dezvoltarea căilor de comunicație a adus după sine, de multe ori, apariția unor noi iarmaroace, fluxul de călători asigurând și o parte importantă din cumpărători.

Astfel, la 17 ianuarie 1874, Consiliul Târgului Adjud, „*care are o mare perspectivă cu drumul de fier și șoseaua deschisă la Târgu - Ocna, pe Trotuș, are necesitate de a înființa un bâlci*”¹¹, va aproba funcționarea acestuia.

În anul 1885, în județul Putna funcționau următoarele iarmaroace și bâlciuri:

Târg - Nămolosa - în zilele de 9 martie, 23 aprilie, 5 august, 14 septembrie și 8 noiembrie. Bâlciul de aici luase ființă la 26 ianuarie 1874; se percepea o taxă de 1 % din prețul unei vite vândute, în folosul comunei.

Bolotești - în zilele de 21 mai și 14 octombrie. Bâlciul fusese înființat la 22 decembrie 1869 și nu se percepea niciun fel de taxă pentru vânzarea animalelor.

Irești - în zilele de 15 august, Duminica Teiului și 21 noiembrie. Iarmarocul de aici fusese înființat pe o proprietate particulară, la 7 noiembrie 1883, și nu percepea nicio taxă.

Târgul Adjud - în zilele 23 aprilie, 6 august, 26 octombrie. Bâlciul a luat ființă la 17 ianuarie 1874.

Domnești - în zilele de 8 februarie, 9 martie, 17 martie și 21 noiembrie. Iarmarocul se desfășura pe teritoriul comunei, însă nu era autorizat și funcționa fără aprobare de aproape de 30 de ani.

---

⁹ *Ibidem*, f. 54 verso.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*, f. 63.

Bâlca - în zilele de 29 iunie, 29 august, 8 septembrie și 8 noiembrie. Bâlciul se ținea pe teritoriul comunei și fusese înființat la 28 octombrie 1881, fiind autorizat de către Consiliul Județean în ședința din aceeași zi. Nu se percepea nicio taxă¹².

Vidra - în zilele de 23 aprilie, 6 august și 26 octombrie. Târgul era situat pe o proprietate particulară și fusese înființat la 15 martie 1865, neplătindu-se nicio taxă.

Păunești - în zilele de 21 mai și 26 octombrie. Funcționa din 3 iunie 1870, atât pe terenul comunei, cât și pe o proprietate privată, percepându-se o taxă doar particularilor.

Soveja - în zilele de 15 august și de Înălțarea Domnului, pe teritoriul Statului. Nu se cunoaște data înființării, însă bătrânii afirmau că vechimea acestuia depășea 100 de ani. Statul percepea arendă, iar comuna o taxă de 50 de bani negustorilor ambulanți.

Răcoasa - în Duminica Floriilor, la 21 mai, 14 octombrie și 6 decembrie. Bâlciul funcționa pe teritoriul comunei din 28 octombrie 1881.

Movilița - în Duminica Mare, la 29 iunie și 14 septembrie. Iarmarocul funcționa din anul 1879, era situat pe teritoriul comunei și nu se percepea nicio taxă.

Vizantea - la 29 iunie și 14 septembrie. Funcționa din 2 noiembrie 1879, era autorizat de către Consiliul Județean și se percepea taxă doar particularilor.

Câmpuri - la 25 martie, 29 iunie, 15 august, 8 septembrie și 8 noiembrie. Târgul era înființat din luna august 1881, funcționa atât pe teritoriul comunei, cât și pe o proprietate particulară și se percepea o taxă pentru produsele vândute.

Panciu - la 24 iunie și 24 iulie. Nu se cunoștea data exactă a înființării, însă, după afirmațiile bătrânilor, era mai vechi de șaizeci de ani (1825)¹³.

La 13 august 1887, Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Statisticii, recunoscând că bâlciurile și iarmaroacele din

¹² *Ibidem*, dosar nr. 16 / 1885, f. 6.

¹³ *Ibidem*, f. 7.

țara noastră reprezintă primele manifestări ale tranzacțiilor comerciale de pe plaiurile românești, iar produsele ce se comercializau reflectă nevoile comerțului nostru și, în consecință, pot călăuzi reformele economice preconizate, cerea Prefecturii Județului Putna să întocmească un scurt istoric al bâlciurilor din județ, căci cunoașterea cauzelor care au dus la înființarea acestora ar fi de o importanță capitală pentru evoluția economică a țării. Conștient de greutatea adunării unor astfel de date, ministrul de resort arăta prefectului că *„totuși, cu mijloacele administrative de care dispuneți, lucrul nu ar fi imposibil. Sunt bătrâni care au cunoscut din tată în fiu legenda creării unui bâlci oarecare și care cunosc chiar data înființării lor. Dacă din acești bătrâni ar fi consultați asupra bâlciurilor pentru care nu dispuneți de date oficiale sau proprietarii pe ale căror moșii se găsesc nu vi le-ar putea da, acești bătrâni v-ar putea da explicațiile de care aveți nevoie”*¹⁴.

Din păcate, în arhivele vrâncene nu am putut depista cercetările efectuate din ordinul Prefecturii Județului Putna cu prițire la bâlciurile și iarmaroacele putnene, ele fiind probabil pierdute în timpul celor două războaie mondiale.

Existau iarmaroace care se țineau și de opt ori pe an, fără a mai socoti duminicile sau sărbătorile religioase mai mari. Este și cazul iarmarocului din comuna Târg - Nămoloasa, înființat în anul 1874. Se făceau tranzacții de tot felul: lemnărie, dogărie, boi, vaci, capre, oi, cai și se percepea o taxă de 1 % din vânzarea unui animal și câte 50 de bani pe zi de la negustorii ambulanți, veniți în număr însemnat din Galați și Brăila, precum și din alte localități cu diferite mărfuri.

La 23 martie 1891, primarul comunei Târg - Nămoloasa se adresa prefectului, cerând acestuia ca prin *„autoritățile administrative în drept, să se aducă la cunoștința tuturor comercianților, proprietarilor de vite, fierăstraie și dogărie, că pot să se prezinte în număr cât se poate de considerabil în zilele destinate iarmarocului, acesta având un teren destul de spațios pentru alergare de cai, precum și imaș pentru vite”*¹⁵.

---

¹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 20 / 1887, f. 36.

¹⁵ *Ibidem*, dosar nr. 27 / 1891, f. 1.

Prefectul județului Putna a răspuns cu sollicitudine acestei cereri, înștiințându-i pe omologii săi din județele Râmnicu - Sărat, Brăila, Covurlui și Tecuci că „fiind destinat a se face iarmaroc la comuna Târgu Nămolosa din acest județ, vă invit să publicați spre cunoștința celor ce se vor duce cu vite și alte obiecte de vânzare, să fie însoșiți, pe lângă biletele de proprietate, și de certificatele de proveniență și sănătate, cerute de legea poliției sanitare veterinare”¹⁶.

Putnenii își desfășeau produsele lor și în alte județe, acolo unde aveau căutare mai mare, iar prețurile obținute erau mai bune.

Astfel, la bâlciul de Sfântul Gheorghe, ce se organiza în comuna Slobozia din județul Ialomița, între 17 și 19 aprilie 1891, au fost invitați și producătorii din județul Putna, iar între 25 și 28 aprilie, erau așteptați la iarmarocul de Duminica Tomii, din comuna Urziceni, județul Călărași¹⁷.

Tot la Slobozia, putnenii puteau merge pentru bâlciul ținut de Ispas între 23 și 30 mai 1891, iar la 16 iunie erau așteptați la iarmarocul din Duminica Mare, în comuna Jilavele, județul Călărași¹⁸.

Cum sănătatea precară a animalelor ce urmau a fi vândute era o problemă destul de întâlnită, putnenii care urmau să meargă la iarmarocul Sânzienelor din Tecuci, la 16 iunie 1891, erau anunțați că nu vor mai fi primiți în târg dacă nu posedă certificatele de proveniență și sănătate ale vitelor¹⁹.

La București, primarul Ioan M. Romniceanu îi înștiința pe putneni, la 5 iulie 1891, că, în afară de obișnuitul târg al Moșilor, se va mai ține un bâlci, în același loc, între 8 - 18 septembrie, și îi invita să participe în număr cât mai mare²⁰.

În comuna Târg Nămolosa, tranzacțiile anuale însumau 20.000 lei, comercializându-se cherestea, vite, lână, obiecte artizanale și articole industriale. Aici, vânzătorii aveau ca avantaje, pe lângă

¹⁶ *Ibidem*, f. 2.

¹⁷ *Ibidem*, f. 3 - 4.

¹⁸ *Ibidem*, f. 6 - 7.

¹⁹ *Ibidem*, f. 4.

²⁰ *Ibidem*, f. 20.

imașul comunei și apă din abundență, posibilitatea de a-și adăposti vitele în sat, în cazul în care condițiile meteorologice erau nefavorabile.

La iarmarocul din comuna Bolotești, cifra comerțului se situa, în anul 1891, la 2.000 lei anual, nu se plătea nicio taxă sau chirie, negustorii trebuind să achite doar o mică sumă de bani localnicilor, pentru a-și adăposti noaptea mărfurile în casele lor. În schimb, aici nu se comercializau vite, ci doar cherestea, articole de manufactură și zarzavaturi²¹.

La Adjud, unde se țineau trei iarmaroace, la 23 aprilie, 6 august și 26 octombrie, se vindeau unelte pentru arat, articole de băcănie, lipscărie, mărunțișuri, hamuri și mai ales cojoace, iar vitele se comercializau în număr foarte mare. Media tranzacțiilor anuale era în jurul sumei de 50.000 lei, vânzătorii sau cumpărătorii neplătind nicio taxă, aceștia beneficiind de numeroase avantaje. Vitele aveau loc de pășunat, apa era din abundență, iarmarocul fiind situat pe malul râului Trotuș. Mărfurile erau adăpostite în barăci, iar vizitatorii puteau veni pe calea ferată²².

În comuna Domnești, în anul 1891 se țineau cinci târguri anuale, cel mai mult comercializându-se diferite articole pentru agricultură și gospodărie. Nefiind așa de renumite, aceste iarmaroace nu prezentau o importanță prea mare comercială sau industrială, tranzacțiile atingând suma de 4.000 lei la târgurile de Sfântul Teodor sau de Florii. Vânzătorii de obiecte casnice și alte mărunțișuri plăteau în folosul comunei câte 50 de bani pe zi, iar cei de vite plăteau un procent din valoarea animalului vândut.

Aceste iarmaroace, funcționând mai ales primăvara, dezavantajau comerțul cu vite, vânzătorii trebuind să transporte și nutrețul animalelor, iarba nefiind atât de mare pentru a asigura un pășunat mulțumitor.

---

²¹ *Ibidem*, f. 26.

²² *Ibidem*, f. 16.

În ceea ce privește siguranța vizitatorilor, „*poliția comunală în tot timpul este la dispoziția fiecărui cetățean, prin care mijloace nu se poate petrece nici un soi de furt sau alte accidente*”²³.

În comuna Vidra, bâlciurile aveau loc în zilele de 23 aprilie, 6 august și 26 octombrie. Principalele bunuri comercializate erau: vite mari și mici, cherestea, dogărie, băuturi, cergi, articole din cânepă și bumbac. Suma la care se ridicau tranzacțiile dintr-un singur iarmaroc era de aproximativ 34.000 lei și anume: 15.000 lei din vânzarea vitelor, 3.000 lei din comercializarea cherestelei, 1.000 lei articolele de dogărie, 4.000 lei manufacturile locale, 8.000 lei de la articolele de băcănie și manufacturile străine, 4.000 lei de la băuturi și 1.000 lei din vânzarea zarzavaturilor. Cei care comercializau articole de băcănie și manufacturi străine trebuiau să plătească o taxă de 50 de bani pe zi, iar închirierea unei barăci pentru tot timpul bâlciului ajungea până la 20 de lei.

De asemenea, vânzătorii de băuturi și zarzavaturi plăteau o taxă de 50 de bani pe zi, însă erau scutiți de chirie pentru că se așezau în câmp liber, adăpostiți sub umbrare ce se construiau pe timpul bâlciului. Vânzătorii de vite aveau apă în apropiere, iar pășunatul era liber, trebuind să plătească doar 1 % din valoarea unei vite vândute²⁴.

Singura comună în care nu se organiza vreun bâlci sau iarmaroc, până la începutul secolului al XX-lea, era Odobești. Aici se cultiva vița de vie pe o scară întinsă, iar de la 14 septembrie și până la sfârșitul lui octombrie, în fiecare an, viticultorii își vindeau produsele lor diferiților comercianți de vinuri, veniți din toate colțurile țării sau chiar din străinătate²⁵.

Unul dintre cele mai renumite iarmaroace avea loc în comuna Vidra, cunoscută și sub numele de „*dejugătoarea Vrancei*”. Aici, vitele erau dejugate de la carele încărcate cu produse de vânzare și lăsate libere la pășunat.

²³ *Ibidem*, f. 17.

²⁴ *Ibidem*, f. 14.

²⁵ *Ibidem*, dosar nr. 20 / 1887, f. 49.

Iarmaroacele de la Vidra aveau loc în zilele de Sfântul Gheorghe (23 aprilie), Sfinții Constantin și Elena (21 mai), Ziua Schimbării la Față (6 august), Sfântul Dumitru (26 octombrie) și Intrarea Maicii Domnului în Biserică - Ovidenie (21 noiembrie). După anul 1940, s-au organizat iarmaroace și la Tichiriș, sat component al comunei Vidra, la Sfântul Ilie (20 iulie), la Înălțarea Sfintei Cruci (14 septembrie) și la Sfântul Nicolae (6 decembrie)²⁶.

Prin poziția sa geografică deosebită, fiind situată aproape de limita dintre câmpie și deal, Vidra, prin iarmaroacele de primăvară, vară și toamnă, favorizează și sporește importanța acestora mai mult decât în oricare parte a Vrancei. Aici, se tranzacționau mărfuri specifice vrâncenilor cu cele ale locuitorilor din câmpie, fiecare completându-și produsele de care avea nevoie. Nefiind o zonă în care agricultura era dezvoltată, vrâncenii își completau de aici necesarul de hrană, oferind în schimb lemn, vite etc.²⁷.

La iarmarocul din Vidra se putea ajunge prin patru căi de acces: una dinspre Focșani, Odobești, Bolotești, Găgești, alta dinspre Valea Sării, Colacu, Tichiriș, a treia dinspre Țifești, Clipicești, Irești și a patra dinspre Vizantea și Livezile. Sătenii soseau la iarmaroc cu cel puțin o zi înainte, excepție făcând cei care vindeau vite, aceștia venind în noaptea de dinaintea deschiderii târgului. Pentru desfacerea diferitelor mărfuri exista un sector aparte, tradițional respectat. Dominau sectoarele cu produse lemnoase, cel cu produse cerealiere, oborul de vite și piața de zarzavaturi.

Comerțul se făcea sub cerul liber, dar și în chioșcuri sau corturi improvizate. Vrâncenii comercializau cherestea, coafe, putini, banițe, ciubere, ploști, găleți pentru mulș oile, crinte pentru prepararea cașului etc. Se mai tranzacționau oale, ulcele, străchini, cergi, pieptare și bundițe din piei de miel și de oaie²⁸.

La târgurile din Vidra, nu numai interesele economice îndemneau oamenii să vină, ci și nevoia de interacțiune, de distracție.

---

²⁶ Valeriu D. Cotea, *Vidra - Poarta Vrancei*, Editura Academiei Române, București, 2003, p. 176.

²⁷ *Ibidem*, p. 177.

²⁸ *Ibidem*, p. 183.

De multe ori, veneau la târg familii întregi, lăsând doar o persoană acasă, pentru a îngriji gospodăria. Distracția era asigurată de „echipe de muzicanți, constituite din viorist, țambalagiu, cobzar și, mai rar, tobă, care cântă la mesele unde se vând mititei, frigărui, cârnați și alte preparate, care se cer însoțite de băuturi: vin, bere și rachiu. Specifice iarmaroacelor de altădată erau „horele” ce se încingeau, de regulă, pe sate, ca o anticipare a concursurilor de port și dansuri. Flăcăii de la Răiuți veneau totdeauna împodobiiți cu flori la pălărie, cei de la Vizantea jucau cu umbrela pe braț, poienarii se remarcău prin strigături. Începând de la orele două și până seara târziu, parcă tot iarmarocul juca. Se încingea și câte o sârbă în jurul meselor la care se consuma mâncare și băutură. Cei mai vârstnici își săltau pletele de sub căciulă jucând în jurul bățului”²⁹.

O situație aparte a constituit-o apropierea, ca distanță, între vechiul târg săptămânal din Adjud și nou înființatul târg din Sascut.

Adjudul a fost ridicat la rangul de comună urbană la 1 aprilie 1921, fiind un centru important pentru desfacerea diferitelor produse agricole și industriale. Cum dezvoltarea orașului a adus după sine și noi sarcini fiscale tot mai greu de suportat din buget, pentru realizarea unor venituri suplimentare s-a decis aplicarea unor diferite taxe oboarelor de vite ce funcționau aici de peste patruzeci de ani. După introducerea acestor taxe a luat ființă un târg săptămânal la Sascut, la numai 13 km distanță de Adjud, „și a început a se depopula simțitor oborul nostru”³⁰, arăta primarul din Adjud, la 20 august 1926.

Existau mai multe motive pentru care comercianții preferau să meargă la târgul din Sascut, în detrimentul celui din Adjud. În primul rând, la Sascut nu exista poliție care să supravegheze oborul de vite și nici medic veterinar. Astfel, lipsa de control polițienesc, cea de supraveghere sanitar - veterinară, împreună cu absența taxelor, îndemneau sătenii să vină în număr mare la acest târg. În fața acestei situații și datorită nevoii urgente de venituri, primarul din Adjud a cerut prefectului județului Putna să avizeze „închiderea oborului de

²⁹ *Ibidem*, p. 184.

³⁰ A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 79 / 1926, f. 44.

vite ce se ține în fiecare sâmbătă la Sascut, care este atât în dauna negustorilor, cât și a populației”³¹.

În orașul Odobești funcționau din anul 1908 două bâlciuri, la 21 mai și 14 septembrie, autorizate prin hotărârea Consiliului Comunal din 29 mai 1908.

Cel mai renumit târg de aici era cel din 14 septembrie, când începea culesul yiilor și se făceau tranzacții cu vinuri, celelalte mărfuri având o pondere mai redusă. Adoptarea Calendarului gregorian în anul 1919 a făcut ca timpul culesului viilor să nu mai corespundă cu zilele din calendar. Pentru a remedia acest neajuns, la 1 septembrie 1932, Comisia Interimară a orașului Odobești, *„ținând seamă că s-a schimbat calendarul cu 13 zile mai înainte, și nu mai corespunde acelor timpuri și apreciind importanța ce trebuie dată acestui bâlci, în interesul podgorenilor și al stărei economice a orașului, aprobă în unanimitate ca bâlciul ce era fixat la 14 septembrie, să funcționeze pe viitor în ziua de 14 octombrie, de Sfânta Parascheva, menținându-se și bâlciul de 21 mai, de Sfinții Împărați Constantin și Elena”³².*

La 9 decembrie 1932, Camera de Comerț și Industrie a aprobat înființarea a trei bâlciuri anuale în comuna Bârsești. Acestea urmau să funcționeze între 9 - 11 mai, 7 - 9 septembrie și 13 - 15 octombrie și să aibă un rol major în viața economică a acestei comune³³.

În același an, la Vidra, epidemia de febră aftoasă care afecta bovinele, oile și porcii a adus mari prejudicii târgului ce urma să aibă loc la 26 octombrie. Iarmarocul de mărfuri și târgul de vite de la acea dată erau cel mai important centru de desfacere și de aprovizionare a populației cu cele necesare pe timpul iernii.

Însă, la 13 octombrie 1932, prefectul a ordonat ca târgul de vite din Vidra să nu aibă loc până la eradicarea febrei aftoase. Această măsură îi afecta în mod direct pe locuitorii comunei Vidra, care sperau ca vânzarea vitelor, să le aducă, în acele timpuri grele, în plină criză economică, venituri substanțiale, ajutându-i să depășească mai ușor

---

³¹ *Ibidem*, f. 44 verso.

³² *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1932, f. 82.

³³ *Ibidem*, f. 87.

perioada iernii. Nu numai locuitorii aveau de câștigat de pe urma târgului de vite, ci și Primăria Comunei Vidra, veniturile realizate fiind superioare celor obținute de la târgurile organizate în 23 aprilie și 6 august.

Primarul Comunei Vidra s-a adresat prefectului județului Putna, arătându-i că *„prin neșinerea acestui târg, pierdem posibilitatea de a achita anuitatea împrumutului, facerea unor îmbunătățiri urgent reclamate de necesități, iar populația nu se va putea aproviziona cu cele necesare pe timpul iernii, iar în localitate nu avem cazuri de febră aftoasă, după cum se poate aproba prin Adresa Nr. 923 din 10 oct. a.c. a medicului veterinar al Circ. II Odobești, din care se vede că există febră aftoasă împrejurul Comunei Vidra și nu în comună. Or, prin faptul că în câteva comune există febră aftoasă, credem că ar fi o mare lovitură ce se dă economiei unei regiuni sărace și pe un timp de mare criză”*³⁴.

Cu toate că primarul s-a angajat să nu permită intrarea în târg a vitelor din comunele contaminate, iar autoritățile locale, împreună cu cele veterinare și polițienești să vegheze la respectarea acestei măsuri, răspunsul Prefecturii Județului Putna era negativ: *„Nu se va putea ține iarmaroc de bovine, oi, capre și porci. Târgul e liber pentru orice alte produse”*³⁵.

Tot în luna octombrie 1932, Camera de Comerț și Industrie din Focșani, apreciind importanța economică a bâlciurilor anuale, care erau cele mai bune prilejuri pentru locuitorii satelor de a-și pune în valoare vitele, precum și alte produse agricole și de industrie casnică, a dat aviz favorabil pentru deschiderea a două bâlciuri anuale în comuna Străoane de Jos, în zilele de 21 mai și 14 septembrie³⁶.

La Focșani funcționa de foarte mulți ani un târg de mărfuri unde sătenii, mai ales cei din regiunea Vrancei, veneau în fiecare duminică să comercializeze cherestea, zarzavaturi, furaje, păsări etc. În afară de acest târg, în fiecare miercuri mai exista încă un târg de

³⁴ *Ibidem*, f. 74.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ *Ibidem*, dosar nr. 40 / 1933, f. 19.

vite și cereale, care era, însă, insuficient în raport cu populația județului.

Pentru că în cazul primului târg intrase în tradiția populară ziua de duminică ca zi de desfășurare a acestuia, Legea repaosului duminical nu se putea aplica, „din care cauză comerțanții din Focșani sunt nevoiți să cadă în contravenție”³⁷, arăta prefectul județului Putna la 6 iunie 1933.

Dorind să remedieze această situație, prefectul s-a adresat Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, „pentru a se putea da puțină populației de la sate să-și desfacă mai cu ușurință produsele lor, vă rugăm să binevoiți a da aprobarea pentru înființarea unui târg săptămânal de mărfuri în Focșani, care să funcționeze sâmbăta, satisfăcând prin aceasta Legea repaosului duminical și cererile juste ale locuitorilor de la sate”³⁸. Cererea prefectului a fost satisfăcută la 22 iunie 1933, când Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale a dat aprobarea solicitată³⁹.

Nerespectarea repetată a Legii repaosului duminical a făcut ca Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor să se adreseze prefectului județului Putna, la 8 februarie 1933, cerându-i să se ia măsuri pentru ca târgurile, bâlciurile și iarmaroacele din județ să nu mai funcționeze duminica: „Sfântul Sinod arată că Legea repaosului duminical nu se respectă în diferite părți ale țării și cere, între altele, a se lua dispozițiuni cu bâlciurile și târgurile din județ să fie fixate în zi de lucru, iar nu în sărbători, deoarece, pe lângă faptul că se încalcă legea și oamenii sunt atrași de aceste târguri, în loc să-și îndeplinească datoria lor de creștini, provoacă și multe nemulțumiri și proteste în această privință”⁴⁰.

Târgul de Sfântul Gheorghe din comuna Vidra nu s-a putut ține în anul 1933 din cauza timpului nefavorabil și a drumurilor impracticabile. Cum acest târg aducea venituri importante bugetului local, prefectul a cerut ministrului Domeniilor, la 17 mai 1933, să

---

³⁷ *Ibidem*, f. 23.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ *Ibidem*, f. 25.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 16.

aprobe un nou târg, care să se desfășoare între 20 - 22 mai, „întrucât Camera de Comerț a dat aviz favorabil, medicul șef veterinar de asemenea, iar neaprobarea bâlciului ar produce pagube comunei, care nu provin din culpa lor ci din cauza vremii rele”⁴¹.

Din cauza birocrației cererea a fost primită la București chiar în ziua în care trebuia să înceapă târgul și nu a putut fi soluționată. Pe viitor, Ministerul atenționa ca cererile să fie înaintate cu cel puțin 30 de zile înainte de ziua în care se cerea începerea târgului, pentru a se putea evita astfel de situații⁴².

La Nămolosa funcționa din vechime un târg săptămânal de mărfuri, duminica, unde sătenii din împrejurimi își desfășeau produsele și își procurau cele necesare traiului.

Aici, atât negustorii locali cât și sătenii care veneau cu marfă, plăteau o taxă pentru localurile și locurile din bâlci. Cum ziua de târg era duminica, s-a pus problema să fie schimbată, însă, după cum arăta Camera de Comerț și Industrie Focșani, la 5 septembrie 1933, prefectului județului Putna, „*acest târg funcționează din timpuri imemorabile și nu poate intra în legile repaosului duminical*”⁴³.

În fața rezistenței negustorilor și cumpărătorilor, care nu erau de acord cu schimbarea zilei de târg, ea fiind adânc înrădăcinată în tradiție, s-a ajuns la un compromis, adică târgul să fie deschis duminica, până la ora 12, iar repaosul duminical să se aplice de la această oră, până luni la ora 12. Prefectul a fost de acord cu această soluție, „*ca târgul să funcționeze așa cum a intrat în tradiție, faptul fiind cerut deopotrivă atât de locuitorii satelor din împrejurimi, cât și de acei din Târgul Nămolosa*”⁴⁴.

La 23 noiembrie 1933, Ministerul Industriei și Comerțului a aprobat funcționarea a trei târguri anuale de vite în comuna Bârsești, în lunile mai, septembrie și octombrie, terenurile pe care urmau să se desfășoare necesitând să fie amenajate conform Legii și

⁴¹ *Ibidem*, f. 17.

⁴² *Ibidem*, f. 22.

⁴³ *Ibidem*, f. 38.

⁴⁴ *Ibidem*.

Regulamentului Târgurilor de animale, iar Legea repaosului duminical trebuind să fie respectată cu strictețe. Taxele ce urmau să fie percepute la aceste târguri urmau să fie folosite exclusiv pentru amenajările impuse de legea și regulamentul susmenționate.

Tot prin această decizie, a fost dat aviz favorabil înființării și a trei bâlciuri de mărfuri, acestea urmând să fie inaugurate odată cu târgul de vite. Înființarea de noi târguri și bâlciuri în comuna Bârsești era pe deplin justificată, căci iarmaroacele anterioare au fost vizitate atât de locuitorii comunelor vecine, cât și de negustorii de la orașe, tranzacțiile încheiate fiind însemnate.

În privința târgurilor de vite, Vrancea fiind cunoscută ca o regiune foarte bogată, negustorii găseau un debușeu de cumpărare, iar locuitorii erau mulțumiți că pot să-și vândă produsul muncii lor în bune condiții și fără cheltuieli mari cu deplasările la alte târguri ⁴⁵.

La 18 martie 1936, Ministerul Industriei și Comerțului a cerut prefectului județului Putna să reactualizeze informațiile referitoare la târgurile, bâlciurile și iarmaroacele din județ. În multe cazuri, comunele care aveau drept de a ține târguri au schimbat zilele de funcționare după bunul plac, fără a ține cont de dispozițiile legale, iar prefectul era rugat să ia măsuri ca aceste lucruri să nu se mai repete ⁴⁶.

Tot în legătură cu zilele de desfășurare a târgurilor, la 27 mai 1936, Protopopiatul Vrancea și-a exprimat nemulțumirea, în fața prefectului de Putna, cu privire la decizia Ministerului Industriei și Comerțului, care dăduse autorizație de funcționare pentru bâlciul de la Vidra din Ziuă Eroilor și cel de la Bârsești, din 10 Mai. Se considera că „*aceste fapte constituie un sacrilegiu față de eroii neamului, jertfiți pentru țară, și o sfidare care nu poate fi calificată, contra educației naționale a tineretului și poporului român... În numele preoțimii, domnule prefect, cunoscându-vă sentimentele creștinești și românești, vă rugăm a interveni să se înceteze în viitor asemenea anomalii*” ⁴⁷.

---

⁴⁵ *Ibidem*, f. 39.

⁴⁶ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1936, f. 12.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 17.

Un iarmaroc, pe lângă faima adusă satului sau comunei unde funcționa, constituia și o importantă sursă de venituri pentru bugetul local.

La 2 februarie 1936, în localul Școlii Primare din Urechești s-au adunat, împreună cu autoritățile locale, enoriașii acelei parohii, și au hotărât să se clădească o nouă biserică.

Însă, neexistând fondurile necesare, s-a decis înființarea unui iarmaroc în lunile martie, mai, iunie și august, care constituia o oportunitate pentru colectarea banilor ce urmau a fi folosiți pentru ridicarea noului lăcaș de cult. Primarul comunei Urechești, Petru Miron, a cerut prefectului județului Putna încuviințarea de a deschide iarmarocul, *„pentru care avem la îndemână locul, cum și fântânile necesare alimentării cu apă potabilă, atât pentru oameni, cât și pentru animale, precum și adăposturile necesare”*⁴⁸.

Înainte de a se pronunța în acest caz, prefectul a cerut medicului veterinar șef al județului Putna să verifice dacă locul respectiv respecta legile sanitare. În urma investigațiilor efectuate la fața locului s-a constatat că terenul nu corespundea din punct de vedere igienic și sanitar și, în urma refuzului de a se da aviz favorabil pentru acel iarmaroc, la 6 martie 1936, Consiliul Comunal al Comunei Urechești s-a întrunit și a decis să se rezerve un loc de 5 hectare din islazul comunal *„lunca”*, pentru care s-a dat autorizația de funcționare cuvenită, aflându-se la o distanță de 600 m de sat și 500 m de șosea, existând și o pășune în apropiere⁴⁹.

În comuna Vidra, unde aveau loc trei târguri anuale, primăvara, vara și toamna, autoritățile locale erau nemulțumite datorită faptului că *„organele fiscale socotesc că au o prioritate asupra acestor bâlciuri și se prezintă fără nici un temei legal și just și încasează impozite și anumite dări de la cetățeni, în care scop diminuează veniturile și încasările comunei și, în afară de aceasta, a*

⁴⁸ *Ibidem*, f. 1.

⁴⁹ *Ibidem*, f. 3.

*mai îndepărtat și participanții de a mai veni la târguri”*⁵⁰, arăta primarul comunei, la 25 martie 1937.

La aceste târguri, localnicii aduceau cherestea, furaje, obiecte casnice, pe care le schimbau, de cele mai multe ori, pe zarzavaturi și cereale, aduse de către locuitorii de la șes, Primăria Comunei Vidra fixând o taxă pentru toți participanții la aceste tranzacții.

Impozitarea suplimentară, de către organele fiscale centrale, a determinat o mare parte dintre micii negustori care veneau aici să plece cu mărfurile spre alte târguri, în detrimentul localnicilor și, mai ales, al bugetului comunei. Cum impozitarea suplimentară era un act ilegal, căci articolul 34 din Legea Contribuțiilor Directe prevedea scutirea de impozitare a produselor agricultorilor, indiferent de locul de desfacere, primarul a cerut prefectului ca legea să fie respectată, obținând din partea acestuia promisiunea că astfel de abuzuri vor fi oprite⁵¹.

În același an s-a acutizat problema aplicării Legii repaosului duminical, Camera de Comerț și Industrie Focșani „*încercând să pătrundă cauzele care fac ca această lege să întâmpine greutăți în aplicarea ei și încercând să găsească soluțiile cele mai nimerite pentru a pune capăt unei stări de permanent conflict între negustori, funcționarii comerciali și autoritățile administrative*”⁵².

Încă din anul 1933, Camera de Comerț și Industrie Focșani a obținut aprobarea Ministerului Industriei și Comerțului de a muta târgul din ziua de duminică, urmând ca acesta să aibă loc în fiecare zi de miercuri și sâmbătă la Focșani.

Au fost trimise numeroase publicații tuturor autorităților urbane și comunale din, apropierea orașului, prin care populația era invitată să vină la Focșani pentru desfacerea produselor și aprovizionare, doar în zilele de miercuri și sâmbătă. Rezultatul nu a fost la înălțimea așteptărilor, deoarece populația satelor, pe lângă invitațiile scrise, trebuia să aibă și îndemnul autorităților locale⁵³.

---

⁵⁰ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 8.

⁵¹ *Ibidem*.

⁵² *Ibidem*, f. 35.

⁵³ *Ibidem*, f. 35 verso.

Însă, în baza unei vechi tradiții, locuitorii satelor din împrejurimi au continuat să vină la târg în fiecare duminică, determinând Camera de Comerț și Industrie Focșani să solicite prefectului județului Putna, la 15 iunie 1937, aplicarea unei măsuri radicale, „*dând dispoziții organelor aflate în subordine ca această lege să fie aplicată în tot cuprinsul județului, astfel ca săteanul să nu mai poată ieși din sat în zilele de sărbători legale, decât la cazuri de forță majoră*”⁵⁴. Prin această măsură, de a interzice sătenilor accesul în oraș în zilele de sărbătoare, se dorea și îndrumarea populației satelor spre biserici și școală, „*unde-și va putea fortifica sufletul și înălța mintea pentru binele neamului și liniștea țării*”⁵⁵.

La 9 mai 1939, Camera de Comerț și Industrie Focșani a considerat că bâlciul organizat de Sfântul Gheorghe la Vidra era ca și inexistent, fapt constatat aproape în fiecare an, din cauza vremii nefavorabile. Pentru ca tradiția acestui târg să nu se piardă, Camera a propus prefectului județului Putna ca data de funcționare să fie schimbată, bâlciul urmând să aibă loc la 21 mai⁵⁶.

În ceea ce privește respectarea regulilor de vânzare a animalelor în târgurile din județ, la 23 ianuarie 1940, Inspectoratul Zootehnic și Sanitar Veterinar al Ținutului Dunărea de Jos făcea cunoscut prefectului de Putna că o mare parte din vânzătorii aduc animale fără bilete de adevărire a proprietății și sănătății vitelor.

De asemenea, erau semnalate și cazuri de neglijență din partea funcționarilor. Astfel, în unele comune, contrar dispozițiilor articolului 13 din Instrucțiunile pentru eliberarea biletelor de vite, publicate în Monitorul Oficial din 11 ianuarie 1938, funcționarii emiteau adevărinițe în loc de bilete, motivând că nu au condică de bilete. În alte comune se emiteau dovezi în loc de bilete, iar acolo unde se eliberau bilete, nu era aplicat timbrul zootehnic, prin care era certificată taxa plătită. Prefectul județului Putna era însărcinat cu remedierea imediată

⁵⁴ *Ibidem.*

⁵⁵ *Ibidem.*

⁵⁶ *Ibidem*, dosar nr. 41 / 1939, f. 18.

a acestei situații, tranzacțiile cu animale trebuind să se desfășoare conform legilor în vigoare⁵⁷.

Reflectând o realitate economică, predominată de existența și dezvoltarea unei industrii mici și mijlocii, am putea zice, cu o pondere însemnată a economiei rurale și de târg, mărturiile documentare expuse mai sus, aidoma unui tablou miniatural, recompun imaginea socio - economică a județului Putna din prima jumătate a secolului al XX-lea în tot ceea ce avea mai specific și conform posibilităților sale materiale și umane.

O prelungire a cercetării pentru următoarele două - trei decenii nu ar fi adăugat decât câteva nuanțe determinate de vârtoarea evenimentelor în care a intrat România în anii 1940 – 1950: cel de-Al Doilea Război Mondial, ocupația sovietică și comunizarea țării. Ca atare, mărturiile documentare de până la începutul anilor '40 ai secolului trecut, rămân semnificative și suficiente, credem, pentru ilustrarea temei cuprinse în titlul lucrării.

---

⁵⁷ *Ibidem*, dosar nr. 33 / 1940, f. 1.